

Judikatūras krājums

TIESAS (piektā palāta) SPRIEDUMS

2013. gada 18. aprīlī*

Darbinieku aizsardzība darba devēja maksātspējas gadījumā — Direktīva 80/987/EEK — Direktīva 2002/74/EK — Direktīva 2008/94/EK — 2. un 3. pants — Pienākums paredzēt darba ņēmēju prasījumu garantijas — Iespēja paredzēt garantijas tikai attiecībā uz tiem prasījumiem, kas radušies pirms nolēmuma par sanācijas procesa sākšanu reģistrēšanas komercreģistrā — Nolēmums par sanācijas procesa sākšanu — Sekas — Darba devēja darbības turpināšana

Lieta C-247/12

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Varhoven administrativen sad* (Bulgārija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2012. gada 9. maijā un kas Tiesā reģistrēts 2012. gada 21. maijā, tiesvedībā

Meliha Veli Mustafa

pret

Direktor na fond "Garantirani vzemania na rabotnitsite i sluzhitelite" kam Natsionalnia osiguritelen institut,

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs T. fon Danvics [*T. von Danwitz*] (referents), tiesneši A. Ross [*A. Rosas*], E. Juhāss [*E. Juhász*], D. Švābi [*D. Šváby*] un K. Vajda [*C. Vajda*],

ģenerālvokāts Ī. Bots [*Y. Bot*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Direktor na fond "Garantirani vzemania na rabotnitsite i sluzhitelite" kam Natsionalnia osiguritelen institut* vārdā – *V. Karaivanova-Nacheva*, pārstāve,
- Bulgārijas valdības vārdā – *D. Drambozova*, pārstāve,
- Vācijas valdības vārdā – *A. Wiedmann*, pārstāve,
- Eiropas Komisijas vārdā – *J. Enegren* un *D. Roussanov*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – bulgāru.

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklaušanās pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Padomes 1980. gada 20. oktobra Direktīvas 80/987/EEK par [dalībvalstu normatīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz] darbinieku aizsardzību to darba devēja maksātnespējas gadījumā (OV L 283, 23. lpp.), kas ir grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 23. septembra Direktīvu 2002/74/EK (OV L 270, 10. lpp., turpmāk tekstā – “Direktīva 80/987”), 2. panta 1. punkta interpretāciju.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *M. V. Mustafa* un *Direktor na fond “Garantirani vzemania na rabotnitsite i sluzhitelite” kam Natsionalnia osiguritelen institut* (Valsts sociālā nodrošinājuma institūta fonda “Darbaņēmēju garantētie prasījumi” direktors, turpmāk tekstā – “direktors”) par tā atteikumu samaksāt prasījumus, kas prasītājam pamatlietā ir pret darba devēju maksātnespējas procesā.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesiskais regulējums

- 3 Tā kā Direktīvas 80/987 sākotnējā redakcija tika vairākas reizes būtiski grozīta, it īpaši ar Direktīvu 2002/74, tad skaidrības un racionalitātes interesēs tā tika kodificēta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 22. oktobra Direktīvu 2008/94/EK par darbaņēmēju aizsardzību to darba devēja maksātnespējas gadījumā (OV L 283, 36. lpp.).
- 4 Direktīvas 2008/94 preambulas 4. apsvērumā, kura teksts ir faktiski identisks Direktīvas 2002/74 preambulas 5. apsvērumam, ir noteikts:

“Lai attiecīgajiem darbiniekiem nodrošinātu taisnīgu aizsardzību, maksātnespējas definīcija ir jāpiemēro jaunajām likumdošanas tendencēm dalībvalstīs un šajā jēdzienā jāiekļauj arī maksātnespējas procedūras, kas nav likvidācija. Šajā sakarībā, lai noteiktu garantiju iestādes atbildību, dalībvalstīm jāspēj noteikt, ka, ja maksātnespēja izriet no vairākiem maksātnespējas procesiem, situāciju uzskata par vienu maksātnespējas procesu”.

- 5 Direktīvas 2008/94 2. panta 1. punktā ir noteikts:

“Šajā direktīvā darba devēju uzskata par maksātnespējīgu, ja ir iesniegts pieprasījums sākt uz darba devēja maksātnespēju balstītu attiecīgās dalībvalsts normatīvajos un administratīvajos aktos paredzētu kopēju procesu, pilnībā vai daļēji vērst piedziņu pret darba devēja mantu un iecelt likvidatoru vai personu, kas veic šādu uzdevumu, un iestāde, kuras kompetencē tas ir saskaņā ar minētajiem aktiem:

- a) vai nu nolēmusi sākt procesu,
- b) vai noteikusi, ka darba devēja uzņēmums ir slēgts galīgi un ka pieejamā manta nav pietiekama, lai garantētu procesa sākšanu.”

6 Minētās direktīvas 3. pantā ir paredzēts:

“Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka saskaņā ar 4. pantu garantiju iestādes garantē to, ka apmierina darba ņēmēju prasījumus attiecībā uz darba samaksu, kas izriet no darba līgumiem vai darba attiecībām, ietverot atlaišanas pabalstus sakarā ar darba attiecību pārtraukšanu, ja tos paredz valsts tiesību akti.

Prasījumi, ko pārņem garantiju iestāde, ir neapmaksātie prasījumi par laikposmu pirms un/vai, attiecīgā gadījumā, pēc kāda noteikta datuma, ko nosaka dalībvalstis.”

7 Direktīvas 2008/94 4. panta 1. un 2. punktā ir noteikts:

“1. Dalībvalstīm ir tiesības ierobežot 3. pantā minēto iestāžu, kas dod galvojumu, atbildību.

2. Ja dalībvalstis izmanto 1. punktā minēto izvēli, tās nosaka laikposma ilgumu, par kuru garantiju iestādei jāapmierina neapmaksātie prasījumi. Tomēr tas nevar būt īsāks par tādu laikposmu, kas aptver atlīdzību par pēdējiem trim darba attiecību mēnešiem pirms un/vai pēc 3. pantā minētās dienas.

Dalībvalstis var iekļaut šo trīs mēnešus ilgo mazāko laikposmu pārskata laikposmā ar ilgumu, kas nav mazāks par sešiem mēnešiem.

Dalībvalstis, kuru pārskata laikposms nav mazāks par 18 mēnešiem, var ierobežot to laikposmu, par kuru garantiju iestādes sedz neapmaksātos prasījumus, līdz astoņām nedēļām. Šādā gadījumā minimālā laikposma aprēķināšanai izmanto tos laikposmus, kas ir visizdevīgākie darbiniekam.”

8 Šīs direktīvas 11. panta pirmajā daļā ir noteikts:

“Šī direktīva neietekmē dalībvalstu izvēli piemērot vai ieviest normatīvus vai administratīvus aktus, kas ir labvēlīgāki darba ņēmējiem.”

Bulgārijas tiesiskais regulējums

9 Likuma par darba ņēmēju prasījumu aizsardzību darba devēja maksātspējas gadījumā (*Zakon za garantiranite vzemania na rabotnitsite i sluzhitelite pri nesastoyatelnost na rabotodatelia*) redakcijā, kas stājas spēkā 2011. gada 5. martā (turpmāk tekstā – “Likums par darba ņēmēju prasījumu aizsardzību”) 6. pantā ir paredzēts:

“Darba ņēmēja tiesības [...] uz garantētiem prasījumiem, rodas dienā, kad Komercreģistrā tiek reģistrēts tiesas nolēmums, ar ko:

1. tiek sākts sanācības process;
2. tiek sākts sanācības process un vienlaikus tiek atzīta darbības izbeigšana;
3. tiek sākts sanācības process, tiek norīkota uzņēmuma darbības izbeigšana, atzīta parādnieka darbības izbeigšana un process tiek apturēts, jo īpašums nav pietiekams, lai segtu procesa izdevumus”.

10 Atbilstoši Likuma par darba ņēmēju prasījumu aizsardzību 22. panta 1. punkta 1. apakšpunktam garantētie prasījumi atbilst trim pēdējām darba algām, kas ir aprēķinātas, bet nav samaksātas, un kompensācijām par pēdējo sešu kalendāro mēnešu pēc mēneša, kurā ir reģistrēts 6. punktā norādītais lēmums, atvaļinājumu, bet tie nepārsniedz maksimālo šādā gadījumā garantēto prasījumu summu, ja darba ņēmējs ir atradies darba attiecībās ar vienu darba devēju vismaz trīs mēnešus.

- 11 Atbilstoši Likumu par darba ņēmēju prasījumu aizsardzību garantētie prasījumi atbilstoši tiek apmierināti, pamatojoties uz darba ņēmēja pieteikumu, ko darba ņēmējs nosūta 30 dienu laikā no dienas, kad šī likuma 6. pantā norādītais nolēmums tiek reģistrēts.
- 12 Komerclikuma (*Targovski zakon*) redakcijā, kas stājās spēkā 2011. gada 3. maijā (turpmāk tekstā – “KL”), 607. panta 1. punktā ir noteikts, ka sanācijas procesa mērķis ir nodrošināt taisnīgu kreditoru atlīdzību un parādnieka uzņēmuma sanācijas iespēju.
- 13 KL 630. panta 1. punktā ir noteikts lēmuma par sanācijas procesa sākšanu saturs, kurā, pirmkārt, tiek atzīta maksātnespēja un noteikts tās iestāšanās datums, otrkārt, sākts sanācijas process, treškārt, iecelts pagaidu maksātnespējas administrators, ceturtkārt, atļauts apķīlāt kustamo īpašumu, nekustamo īpašumu vai atļauti citi nodrošinājuma pasākumi un, piektkārt, noteikts pirmās kreditoru sapulces datums.
- 14 Atbilstoši KL 710. pantam tiesa atzīst parādnieka darbību par izbeigtu, ja likumā paredzētajā termiņā netiek piedāvāts plāns atbilstoši 696. pantam vai piedāvātais plāns nav pieņemts vai apstiprināts, kā arī 630. panta 2. punkta un 632. panta 1. punkta, un 709. panta 1. punkta gadījumos.
- 15 Ar “lēmumu par darbības izbeigšanas atzīšanu”, kura saturs ir noteikts 711. pantā, tiesa, pirmkārt, atzīst, ka parādnieka darbība ir izbeigta, un norīko uzņēmuma darbības izbeigšanu, otrkārt, norīko parādnieka īpašuma vispārēju apķīlāšanu, treškārt, aptur parādnieka institūciju pilnvaras, ja tas ir juridiska persona, ceturtkārt, atņem parādniekam tiesības pārvaldīt bankrota masai piederošo īpašumu un ar to rīkoties un, piektkārt, norīko bankrota masai piederošo īpašumu atsavināšanu un sadalīšanu.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 16 Prasītāja pamatlietā strādāja, pamatojoties uz darba līgumu, bez pārtraukuma no 2006. gada 19. jūnija līdz 2011. gada 20. aprīlim sabiedrībā *Orfey – Kardzhali EOOD* (turpmāk tekstā – “*Orfey*”).
- 17 Ar 2010. gada 25. februāra nolēmumu, kas pieņemts, pamatojoties uz KL 630. panta 1. punktu, *Okrazhen sad Kardzhali* [Kardzhali apgabaltiesa] atzina *Orfey* par maksātnespējīgu [*insolvable*] no 2009. gada 22. jūlija, sāka sanācijas procedūru, norīkoja turpināt *Orfey* darbību, iecēla pagaidu maksātnespējas administratoru un noteica pirmās parādnieku sapulces datumu. Šis lēmums tika reģistrēts Komercreģistrā 2010. gada 2. martā.
- 18 Ar 2011. gada 13. maija lēmumu, kas pieņemts, pamatojoties uz KL 710. un 711. pantu, *Okrazhen sad Kardzhali* atzina, ka *Orfey* darbība ir izbeigta un norīkoja gan darbības izbeigšanu, gan likvidāciju un bankrota masā ietilpstošo lietu sadali. Šis lēmums tika reģistrēts Komercreģistrā 2011. gada 20. maijā.
- 19 Pamatlietā ir konstatēts, ka *M. V. Mustafa* ir spēkā esoši, bet nesamaksāti prasījumi pret *Orfey*, proti, bruto darba samaksa par 2011. gada aprīli un kompensāciju par ikgadējo atvaļinājumu pēc 2010. gada 2. marta. Ar 2011. gada 16. jūnija pieteikumu viņa prasīja garantiju fondam samaksāt šos prasījumus.
- 20 Direktors noraidīja šo pieteikumu ar pamatojumu, pirmkārt, ka pieteikums nav iesniegts likumiskajā 30 dienu no lēmuma par sanācijas procesa sākšanu reģistrācijas Komercreģistrā termiņā un, otrkārt, ka apgalvotais prasījums ir radies pēc minētās reģistrācijas. Garantijas fonda darbība attiecas tikai uz nesamaksātajām darba algām un kompensācijām par atvaļinājumu, kas radušās pēdējo sešu kalendāro mēnešu laikā pirms mēneša, kad lēmums par sanācijas procesa sākšanu tika reģistrēts Komercreģistrā.

- 21 Pēc tam prasītāja pamatlietā cēla prasību par šo lēmumu *Administrativen sad Kardzhali* [Kardzhali administratīvajā tiesā], kas arī tika noraidīta ar pamatojumu, ka prasījumi ir radušies pēc datuma, kad lēmums par *Orfey* sanācības procesa sākšanu tika reģistrēts Komercreģistrā. Sekojoši, prasītāja pamatlietā iesniedza apelācijas sūdzību *Varhoven administrativen sad* [Augstākajā administratīvajā tiesā].
- 22 Šī tiesa norāda, ka pamatlieta attiecas it īpaši uz jautājumu, vai garantijai ir jāsedz darbaņēmēja prasījumi pret darba devēju, kas ir radušies, pirmkārt, pēc tam, kad lēmums par darba devēja sanācības procesa sākšanu pret, ar kuru ir atzīts tā maksātnespēja, ir reģistrēts Komercreģistrā, un, otrkārt, pēc tam, kad šajā pašā reģistrā ir reģistrēts lēmums, ar kuru tika atzīta darbības izbeigšana un norikota darba devēja darbības izbeigšana, kā arī likvidācija un bankrota masā ietilpstošo lietu sadale.
- 23 Uzsverot, ka Bulgārijas tiesībās ir paredzētas tikai garantijas darbaņēmēju prasījumiem, kas radušies, pirms Komercreģistrā ir reģistrēts pirmais no šiem abiem nolēmumiem, iesniedzējtiesa pauž šaubas par šāda valsts tiesiskā regulējuma saderību ar Direktīvu 80/987, ja šajā lēmumā vēl nav atzīta “darbības izbeigšana” un izbeigta darba devēja darbība.
- 24 Iesniedzējtiesa jautā, vai jēdziens maksātnespēja [*insolvabilité*] Direktīvas 80/987 2. panta izpratnē atbilst jēdzienam “darbības izbeigšana”, kas atbilstoši Bulgārijas tiesībām, tiek atzīta nevis tiesas sanācības procesa sākšanas, kas pasludināta, pamatojoties uz KL 630. panta 1. punktu, laikā, bet vēlāk nolēmumā, kas pieņemts, pamatojoties uz KL 711. pantu, kurā papildus ir norikota parādnieka darbības izbeigšana. Tātad iesniedzējtiesa vēlas zināt, vai minētā direktīva ir jāinterpretē tādējādi, ka tā liek dalībvalstīm paredzēt algu prasījumu garantiju, kas radušies līdz šī pēdējā nolēmuma pieņemšanai.
- 25 Šajos apstākļos *Varhoven administrativen sad* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai [...] Direktīvas [80/987] [...], ievērojot Direktīvas 2002/74 preambulas piekto apsvērumu, 2. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas paredz dalībvalstīm pienākumu paredzēt garantijas darbaņēmēju prasījumiem sanācības procesā ikvienā šī procesa stadijā līdz darbības izbeigšanas atzīšanai un nevis tikai sākot procesu?”
  - 2) Vai valsts tiesību norma, kurā ir paredzēta iespēja, ka garantiju iestāde apmierina nesamaksātos darbaņēmēju darba samaksas prasījumus, kas izriet no darba attiecībām, tikai tad, ja šie prasījumi ir radušies pirms dienas, kad ir reģistrēts lēmums par sanācības procesa sākšanu, ir pretrunā Direktīvas [80/987] 2. panta 1. punktam, ja ar šo nolēmumu netiek izbeigta darba devējas sabiedrības darbība un tā netiek atzīta par darbību izbeigšu?”
  - 3) Ja atbilde uz abiem iepriekšējiem jautājumiem būtu apstiprinoša: vai tādā gadījumā, kāds ir šajā lietā, Direktīvas [80/987] 2. panta 1. punktam ir tieša iedarbība, un vai to var tieši piemērot valsts tiesā?”
  - 4) Ja atbilde uz trim iepriekšējiem jautājumiem būtu apstiprinoša: vai tad, ja nav konkrēta valsts tiesiskā regulējuma attiecībā uz termiņu, kurā var tikt prasīts, ka garantiju iestāde apmierina darbaņēmēju prasījumus, kas ir radušies pirms nolēmuma, ar kuru darba devējs ir atzīts par darbību izbeigšu (un viņa darbība tiek izbeigta), reģistrācijas dienas, atbilstoši efektivitātes principam valsts tiesībās noteiktais 30 dienu termiņš šo tiesību īstenošanai tiek piemērots citos gadījumos, turklāt par termiņa sākumu tiek uzskatīta diena, kurā lēmums par darbības izbeigšanas atzīšanu tiek reģistrēts Komercreģistrā?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

- 26 Vispirms ir jānorāda, ka, lai gan jautājumi attiecas uz Direktīvas 80/987 interpretāciju, fakti, kas attiecas uz pamatlietu, tomēr ir notikuši pēc Direktīvas 2008/94, ar kuru ir atcelta Direktīva 80/987 un būtībā pārņemtas atbilstošās tās normas un kurā nav paredzēts transpozīcijas termiņš, stāšanās spēkā. Līdz ar to šī analīze ir jāattiecina uz Direktīvas 2008/94 normām.

Par pirmo un otro jautājumu

- 27 Ar pirmo un otro jautājumu, kas ir jāpārbauda kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīva 2008/94 ir jāinterpretē tādējādi, ka tā liek dalībvalstīm paredzēt garantijas darba ņēmēju prasījumiem ikvienā viņu darba devēja maksātspējas procesa posmā un it īpaši liedz dalībvalstīm paredzēt garantijas tikai tiem darba ņēmēju prasījumiem, kas radušies pirms lēmuma par sanācijas procesa sākšanu reģistrācijas Komercreģistrā, lai gan šajā lēmumā nav norīkots apturēt darba devēja darbību.
- 28 Lai atbildētu uz šiem jautājumiem, ir jāpārbauda, pirmkārt, vai kolektīva procedūra, kas balstīta uz “maksātspēju” Direktīvas 2008/94 2. panta 1. punkta izpratnē, var tikt sākota ar tādu lēmumu par sanācijas procesa sākšanu, kāds ir paredzēts Bulgārijas tiesībās, kā arī, otrkārt, vai šīs direktīvas 3. un 4. pantā ir atļauts noteikt lēmuma par sanācijas procesa sākšanu reģistrācijas Komercreģistrā datumu kā datumu, līdz kuram tiek garantēti darba ņēmēju prasījumi.
- 29 No iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka tiesas sanācijas process ietver divus secīgus lēmumus, ar pirmo sākot sanācijas procesu un ar otro norīkojot izbeigt darbību. Bulgārijas tiesībās ir paredzēts, ka laikposms, par kuru ir garantēti prasījumi ir pirms lēmuma par sanācijas procesa sākšanu reģistrācijas Komercreģistrā, tādējādi minētā garantija sedz tikai tās darba ņēmēju prasības, kas radušās pirms šī datuma, bet nesedz tās, kas radušās pēc tā.
- 30 Pirmkārt, ir jānorāda, ka Direktīvas 2008/94 2. panta 1. punktā ir noteikta šīs direktīvas piemērošanas joma un, to darot, paredzēti tādi garantijas piešķiršanas nosacījumi, kādi ir noteikti minētajā direktīvā (skat. šajā ziņā 1997. gada 10. jūlija spriedumus apvienotajās lietās C-94/95 un C-95/95 *Bonifaci* u.c. un *Berto* u.c., *Recueil*, I-3969. lpp., 36. punkts, kā arī lietā C-373/95 *Maso* u.c., *Recueil*, I-4051. lpp., 46. punkts).
- 31 Šajā ziņā no paša Direktīvas 2008/94 2. panta 1. punkta teksta izriet, ka, lai darba devēju uzskatītu par maksātspējīgu, ir jāprasa sākt kolektīvu procesu, kas balstīts uz darba devēja maksātspēju, kas paredzēta dalībvalsts normatīvajos un administratīvajos aktos, kas izraisa šī darba devēja īpašuma daļēju vai pilnīgu atsavināšanu, kā arī likvidatora vai personas iecelšanu, kas pilda līdzīgas funkcijas, un ka kompetentajai iestādei atbilstoši iepriekš minētajām valsts tiesību normām vai nu ir jāpieņem lēmums sākt šo procesu, vai arī jāatzīst darba devēja uzņēmuma vai iestādes galīga slēgšana, kā arī pieejamo aktīvu nepietiekamība, lai varētu sākt šo procesu.
- 32 Tādējādi, šķiet, ka, lai Direktīvā 2008/94 paredzētā garantija tiktu piemērota, ir jāizpilda divi nosacījumi. Pirmkārt, ir jābūt prasītai kolektīva procesa, kas balstīts uz darba devēja maksātspēju, sākšanai, un, otrkārt, ir jābūt pieņemtam vai nu lēmumam par šāda procesa sākšanu, vai gadījumā, ja aktīvi nav pietiekami, lai pamatotu šāda procesa sākšanu, atzinums par uzņēmuma galīgu slēgšanu.
- 33 Ja tiek pieņemts šāds lēmums par sākšanu, Direktīvas 2008/94 2. panta 1. punktā netiek prasīts, lai attiecīgais kolektīvais process obligāti noslēgtos ar darba devēja darbības izbeigšanu.
- 34 Šis secinājums neatbilst Direktīvas 2008/94 preambulas 4. apsvērumam, kurā ir noteikts, ka ir jānosaka maksātspējas stāvoklis, ievērojot likumdošanas tendences dalībvalstīs, un “maksātspējas stāvokļa” definīcija ir jāattiecina arī uz citām maksātspējas procedūrām, kas nav likvidācija.

- 35 Attiecībā uz Bulgārijas tiesībām ir jānorāda, ka KL 630. panta 1. punktā ir tieši norādīts, ka lēmumā par tiesas sanācības procesa sākšanu tiek atzīta maksātnespēja un noteikts tās iestāšanās datums. Šajā tiesību normā maksātnespējas apzīmēšanai ir izmantots tas pats termins, kas norādīts Direktīvas 2008/94 2. panta 1. punkta bulgāru valodas redakcijā.
- 36 Turklāt un kā norāda Eiropas Komisija, saskaņā ar Padomes 2000. gada 29. maija Regulas (EK) Nr. 1346/2000 par maksātnespējas procedūrām (OV L 160, 1. lpp.), kas ir grozīta ar Padomes 2006. gada 20. novembra Regulu (EK) Nr. 1791/2006 (OV L 363, 1. lpp.), 2. panta a) punktā ir noteikts, ka atbilstoši šīs regulas A pielikumam Bulgārijas sanācības process atbilstoši KL 607. un turpmākajiem pantiem ir “maksātnespējas process” minētās regulas 1. panta 1. punkta izpratnē. Šī pēdējā tiesību norma apraksta “kolektīvas maksātnespējas procedūras” tādā pašā veidā, kā Direktīvas 2008/94 2. panta 1. punktā, prasot, lai minētais process novestu pie daļējas vai pilnīgas parādnieka izbeigšanas, kā arī likvidatora iecelšanas.
- 37 Tādējādi Direktīvas 2008/94 2. panta 1. punktā nav prasīts, lai šajā direktīvā paredzētā garantija būtu piemērojama tikai tad, ja ir norīkota darba devēja darbības izbeigšana.
- 38 Otrkārt, ir jāpārbauda, vai minētās direktīvas 3. un 4. pants ļauj noteikt lēmuma par tiesas sanācības procedūras sākšanu reģistrācijas Komercreģistrā datumu kā datumu, pēc kura vairs netiek garantēti darba ņēmēju prasījumi.
- 39 Šajā ziņā Direktīvas 2008/94 3. panta otrajā daļā dalībvalstīm ir dots uzdevums noteikt datumu, ar kuru sākas un/vai vajadzības gadījumā ar kuru beidzas laikposms, kurā prasījumus, kas atbilst nesamaksātai darba samaksai, sedz garantiju iestāde.
- 40 Attiecībā uz to, kā dalībvalstis nosaka šo datumu, ir jānorāda, ka Direktīvas 80/987 3. panta 2. punktā, tā sākotnējā redakcijā pirms grozījumiem ar Direktīvu 2002/74, nebija paredzēta iespēja dalībvalstīm izvēlēties no trim tajā nosauktajiem atsaucē datumiem.
- 41 Ar Direktīvu 2002/74 izdarītajos un ar Direktīvu 2008/94 saglabātajos grozījumos ir izslēgta norāde uz šiem trim datumiem, un tāpat pēdējās minētās direktīvas 3. panta otrajā daļā dalībvalstīm ir atstāta brīvība noteikt atbilstošu datumu.
- 42 Visbeidzot, ir jānorāda, ka Direktīvas 2008/94 11. panta pirmā daļa neliedz dalībvalstīm piemērot vai ieviest darba ņēmējiem labvēlīgākas normatīvas un administratīvas tiesību normas, tādējādi pagarināt garantiju laikposmu atbilstošā veidā, ja tās to uzskata par piemērotu (skat. šajā ziņā 2003. gada 15. maija spriedumu lietā C-160/01 *Mau, Recueil*, I-4791. lpp., 32. punkts).
- 43 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz pirmo un otro jautājumu ir jāatbild, ka Direktīva 2008/94 ir jāinterpretē tādējādi, ka tā neliek dalībvalstīm paredzēt garantijas darba ņēmēju prasījumiem ikvienā viņu darba devēju maksātnespējas procesa posmā. It īpaši tā neliedz dalībvalstīm paredzēt garantijas tikai tiem darba devēju prasījumiem, kas radušies pirms lēmuma par sanācības sākšanu reģistrēšanas Komercreģistrā, kaut arī šajā lēmumā nav norīkota darba devēja darbības izbeigšana.

Par trešo un ceturto jautājumu

- 44 Ņemot vērā atbildes uz pirmo un otro jautājumu, uz trešo un ceturto jautājumu nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 45 Attiecībā uz pamatlietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēti lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 22. oktobra Direktīva 2008/94/EK par darba ņēmēju aizsardzību to darba devēja maksātnespējas gadījumā ir jāinterpretē tādējādi, ka tā neliek dalībvalstīm paredzēt garantijas darba ņēmēju prasījumiem ikvienā viņu darba devēju maksātnespējas procesa posmā. It īpaši tā neliedz dalībvalstīm paredzēt garantijas tikai tiem darba devēju prasījumiem, kas radušies pirms lēmuma par sanācijas sākšanu reģistrēšanas Komercreģistrā, kaut arī šajā lēmumā nav norikota darba devēja darbības izbeigšana.

[Paraksti]